

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту розпорядження Кабінету Міністрів України «Про
схвалення Стратегії реформування системи державного нагляду
(контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища,
раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів в
Україні, та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у
2024-2026 роках»

1. Мета

Проєкт акта розроблено з метою формування та реалізації політики щодо державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів (далі – державний екологічний контроль) на середньостроковий період, спрямованої на створення системи державного екологічного контролю, здатної забезпечувати захист довкілля та попереджати погіршення його стану з метою захисту життя і здоров'я людей, забезпечувати фіксацію та визначення шкоди довкіллю і притягнення за це до відповідальності, в тому числі внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Розроблення проєкту акта спрямовано на виконання Указу Президента України від 8 листопада 2019 року № 837 «Про невідкладні заходи з проведення реформ та зміцнення держави», пункту 56 Стратегії національної безпеки України, затвердженої Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392, розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 р. № 831-р «Деякі питання реформування державного управління України», підвищення ефективності виконання євроінтеграційних зобов'язань за главою 6 «Навколишнє середовище» Угоди про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, а також для досягнення цілі 3 Стратегічного курсу політики в сфері якості життя Національної економічної стратегії до 2030 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 року № 179.

Державний екологічний контроль характеризується низькою ефективністю, а також невизначеністю та нерегульованістю правових засад. З початком повномасштабної війни виникла потреба у новій функції державного екологічного контролю – фіксувати та визначати шкоду, завдану довкіллю внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України.

Проєкт акта визначає державну політику щодо реформування державного екологічного контролю і створення його професійної, результативної, прозорої та підзвітної системи для забезпечення державного контролю за додержанням вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища при здійсненні господарської та іншої діяльності, в тому числі з урахуванням державної політики щодо зеленого відновлення та відбудови України у

повоєнний період.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом акта пропонується схвалити Стратегію, яка визначить стратегічні цілі державного екологічного контролю та завдання державної політики у середньостроковій перспективі, спрямовані на досягнення зазначених стратегічних цілей, з урахуванням відповідної політики у ЄС, інших міжнародних організаціях, а також національних потреб і пріоритетів суспільного розвитку, в тому числі щодо зеленого відновлення та відбудови України у воєнний і повоєнний періоди.

Реалізація Стратегії здійснюватиметься 2 етапами: перший етап – 2024–2026 роки, другий етап – 2027–2028 роки. На кожному етапі передбачається затвердження та виконання операційних планів, які визначатимуть заходи з виконання завдань для досягнення стратегічних цілей Стратегії.

Оцінка досягнення цілей Стратегії здійснюватиметься за результатами виконання трирічних операційних планів під час підготовки щорічних звітів про стан виконання Стратегії у відповідних роках. За результатами оцінки формуються пропозиції з подальшої реалізації державної політики зі здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів.

4. Правові аспекти

Правові підстави розроблення проєкту акта містяться у наступних нормативно-правових актах:

Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля;

Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»;

Закон України «Про центральні органи виконавчої влади»;

Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»;

Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2030 року»;

Закон України «Про охорону земель»;

Закон України «Про державний контроль за використанням та охороною земель»;

Закон України «Про охорону атмосферного повітря»;

Закон України «Про управління відходами»;

Водний кодекс України;

Закон України «Про природно-заповідний фонд України»;

Закон України «Про рослинний світ»;

Закон України «Про тваринний світ»;

Кодекс України «Про надра»;
Лісовий кодекс України;
Закон України «Про мисливське господарство та полювання»;
Закон України «Про Червону книгу України»;
Закон України «Про екологічну мережу України»;
Закон України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів»;
Закон України «Про хімічні джерела струму»;
Закон України «Про державне регулювання генетично-інженерної діяльності та державний контроль за розміщенням на ринку генетично модифікованих організмів і продукції»;
Закон України «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції» (у частині державного ринкового нагляду за автомобільними бензинами, дизельним, судовим та котельним паливом);
Кодекс України про адміністративні правопорушення;
Кримінальний кодекс України;
Указ Президента України від 8 листопада 2019 року № 837 «Про невідкладні заходи з проведення реформ та зміцнення держави»;
розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 р. № 831-р «Деякі питання реформування державного управління України».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Фінансове забезпечення реалізації Стратегії буде здійснюватися в межах видатків, передбачених законом про Державний бюджет України на відповідний рік, а також за рахунок коштів міжнародної фінансової і технічної допомоги та інших джерел, не заборонених законодавством.

Обсяг видатків, необхідних для реалізації Стратегії, визначатиметься щорічно під час формування проєкту закону про Державний бюджет України на відповідний період, з урахуванням можливостей державного бюджету і наявної міжнародної та технічної допомоги.

Також реалізація Стратегії дозволить забезпечити отримання компенсацій за шкоду довкіллю, завдану внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проєкт акта не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної, і не потребує розгляду уповноваженими представниками всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи відповідних органів місцевого самоврядування, уповноваженими представниками всеукраїнських профспілок, їх об'єднань та

всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, Урядовим уповноваженим з прав осіб з інвалідністю та всеукраїнськими громадськими організаціями осіб з інвалідністю, їх спілками, Уповноваженим із захисту державної мови.

Проект акта не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності і не потребує розгляду Науковим комітетом Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

Проект акта потребує проведення публічних консультацій відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів від 3 листопада 2010 року № 996. З цією метою проект акта розміщено для обговорення на офіційному вебсайті Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України.

7. Оцінка відповідності

Проект акта спрямований на імплементацію у національну систему державного екологічного контролю Рекомендації 2001/331/ЄС Європейського Парламенту та Ради «Що передбачає мінімальні критерії щодо екологічних інспекцій у державах-членах», а також Директиви 2004/35/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 21 квітня 2004 року «Про екологічну відповідальність за попередження та ліквідацію наслідків завданої навколишньому середовищу шкоди».

У проекті акта відсутні положення, що:

стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод;

впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією;

створюють підстави для дискримінації.

Відповідно до § 37-2 Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 року № 950, проект акта буде надіслано до Національного агентства з питань запобігання корупції для визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи.

Проект акта не потребує проведення громадської антикорупційної, громадської антидискримінаційної та громадської гендерно-правової експертизи.

8. Прогноз результатів

Проект акта за предметом правового регулювання не має негативного впливу на: ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення.

Ефективність реалізації проєкту акта буде оцінюватися за індикаторами виконання, визначеними в операційних планах. До можливих ризиків реалізації Стратегії відноситься неприйняття необхідних законодавчих змін, а також недостатнє фінансування для виконання поставлених завдань. Шляхами мінімізації зазначених ризиків є забезпечення координації та обговорення з усіма зацікавленими сторонами, а також залучення міжнародної допомоги та інших дозволених законодавством джерел фінансування.

Очікуваним результатом реалізації проєкту акта є:

Для держави: попередження погіршення стану довкілля та його природних ресурсів, гарантування екологічної безпеки в Україні, забезпечення відшкодування шкоди, заподіяної довкіллю, в тому числі внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, додержання екологічних вимог та принципів зеленого відновлення у процесі відновлення та відбудови від наслідків повномасштабної війни, підвищення якості державного управління у сфері охорони довкілля;

Для суб'єктів господарювання: зменшення кількості заходів державного нагляду і контролю (перевірок) та зниження тиску на бізнес за рахунок ризик-орієнтованого планування перевірок, зниження корупційних ризиків у системі державного екологічного контролю за рахунок цифровізації, технологічності і публічності; сприятливий бізнес-клімат завдяки прозорим правилам та цифровізації контролю за здійсненням господарської діяльності; забезпечення зростання обізнаності бізнесу про екологічні норми.

Для громадян: захист прав громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля, а також прав громадськості на доступ до екологічної інформації та участь у здійсненні екологічного контролю; зменшення бюрократії та корупції.

**Т.в.о. Голови Державної
екологічної інспекції України**

Ігор ЗУБОВИЧ

«___» _____ 2024 року